

Ngày soạn 07/9/2023	Dạy	Ngày	16/9	16/9
		Tiết(TKB)	2(chiều)	4(chiều)
		Lớp	9C	9D

TUẦN 2 - Tiết 10

SỬ DỤNG MỘT SỐ BIỆN PHÁP NGHỆ THUẬT TRONG VĂN BẢN THUYẾT MINH

I. MỤC TIÊU: Sau khi học xong bài này, HS nắm được

1. Kiến thức

- Nhận ra các biện pháp nghệ thuật và vận dụng trong bài văn thuyết minh
- Văn bản thuyết minh và các phương pháp thuyết minh thường dùng
- Vai trò của các biện pháp nghệ thuật trong văn thuyết minh
- Vận dụng các biện pháp nghệ thuật khi viết văn thuyết minh

2. Năng lực

- Phát triển năng lực giải quyết vấn đề, hợp tác, sử dụng ngôn ngữ
- Phát triển năng lực tạo lập văn bản: giao tiếp tiếng Việt

3. phẩm chất

- Giáo dục cho học sinh thêm yêu, tự hào cảnh đẹp quê hương đất nước và giữ gìn vệ sinh.

II. CHUẨN BỊ

- Giáo viên: chuẩn bị máy chiếu, giáo án điện tử
- Học sinh: Ôn lại các kiến thức đã học về văn bản thuyết minh và nghiên cứu trước bài mới.

III. TỔ CHỨC DẠY VÀ HỌC

Hoạt động 1 : Khởi động

- Kỹ thuật: động não
- Phương pháp: Giới thiệu, thuyết trình
- Thời gian : 3 phút

HOẠT ĐỘNG CỦA THẦY	HOẠT ĐỘNG CỦA TRÒ	KIẾN THỨC CẦN ĐẠT
<p><i>*B1. Chuyển giao:</i> GV yêu cầu HS nhắc lại thế nào là VBTM? Đặc điểm của VBTM?</p> <p><i>*B2. Thực hiện:</i> GV yêu cầu HS hđ cá nhân. Theo dõi, đôn đốc HS</p> <p><i>*B3. Báo cáo:</i> Theo dõi HS trình bày</p> <p><i>*B4. Đánh giá:</i> GV nhận xét</p> <p>->GV giới thiệu: Các em đã được học văn bản thuyết minh ở những lớp 7, 8. Để củng cố lại và nâng cao hơn nữa năng lực tạo lập các văn bản thuyết minh chúng ta hãy vào bài học hôm nay.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - HS quan sát - Trình bày kết quả - Lắng nghe. 	

Hoạt động 2 : Hình thành kiến thức

- Phương pháp: Phân tích, thảo luận
- Thời gian: 22 phút
- Kỹ thuật: động não

HOẠT ĐỘNG CỦA THẦY	HOẠT ĐỘNG CỦA TRÒ	KIẾN THỨC CẦN ĐẠT
I. Hướng dẫn H ôn tập văn bản thuyết minh và		I. Ôn tập văn bản

<p><u>các phương pháp thuyết minh</u> ? Văn bản thuyết minh là gì ? Kể ra các phương pháp thuyết minh thường dùng? - Định nghĩa, ví dụ, so sánh, liệt kê, chứng minh, giải thích, phân tích, ... - GV: Chốt lại khái niệm và phương pháp</p> <p><u>II. Tìm hiểu việc sử dụng một số biện pháp nghệ thuật trong văn bản thuyết minh</u> *B1. Chuyển giao: GV yêu cầu HS hoạt động cá nhân, nhóm thực hiện yêu cầu: ? Đọc văn bản "Hạ Long - đá và nước" <i>Thảo luận nhóm bàn (5 phút)</i> ? Văn bản TM về vấn đề gì?(- Sự kì lạ của Hạ Long là do đá và nước tạo nên.) ? Vậy sự kì lạ của Hạ Long được tạo bởi những yếu tố nào? Tìm câu văn nêu khái quát về sự kì lạ của Hạ Long? (- Câu " Chính nước..... có tâm hồn") ?Đề thuyết minh về sự kì lạ của Hạ Long, tác giả đã dùng cách thức nào? <i>Tương tượng khả năng di chuyển của nước.</i> +<i>Có thể để mặc cho con thuyền...</i> +<i>Có thể thả trôi theo chiều gió...</i> +<i>Có thể bơi nhanh...</i> GV: Thông thường khi giới thiệu về cảnh đẹp của Hạ Long người ta thường nói vịnh Hạ Long rộng bao nhiêu, có bao nhiêu hòn đảo lớn nhỏ và bao nhiêu động đá, có những hòn đảo đá mang hình thù kì lạ như thế nào...ở đây khi thuyết minh về vẻ đẹp của Hạ Long, Nguyễn Ngọc chủ yếu đề cập đến yếu tố Đá và Nước - làm nên sự kì diệu ấy. ? HS theo dõi đoạn văn"Nước tạo nên....biết đâu" thuyết minh về sự kì lạ của Hạ Long là vô tận, tác giả dùng biện pháp nghệ thuật gì? Hãy chỉ ra dẫn chứng cụ thể trong bài? Việc kết hợp sử dụng các biện pháp nghệ thuật ấy trong bài văn thuyết minh có tác dụng gì - <i>NT nhân hoá, so sánh khi miêu tả đá, đem lại cảm giác thú vị cho du khách về cảnh sắc thiên nhiên vịnh Hạ Long.Đá và nước không phải là những vật vô tri vô giác mà là thế giới sống động, có hồn.</i> Gv: Hình ảnh nhân hoá đó chính là sản phẩm được tạo nên bởi sự kết hợp giữa quá trình quan sát thực tế và trí tưởng tượng phong phú của tác giả.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Học sinh nhớ và nhắc lại kiến thức cũ - học sinh hđ cá nhân đọc văn bản - Suy nghĩ, thảo luận theo trong bàn - đại diện nhóm bàn trả lời - Nhận xét, bổ sung - Nghe giáo viên chốt - Học sinh ghi bài 	<p>thuyết minh 1/ Khái niệm 2/ Các phương pháp thuyết minh</p> <p><u>II. Sử dụng một số biện pháp nghệ thuật.</u></p> <p>1. Ví dụ * Hạ Long đá và nước</p> <p>- Tác giả sử dụng biện pháp tương tượng, liên tưởng.</p>
--	---	---

<p>- Có thể nói bài viết giống như một bài thơ văn xuôi mời gọi du khách đến với Hạ Long. ? Vậy việc sử dụng các biện pháp nghệ thuật và các phương pháp thuyết minh trong bài văn thuyết minh đem lại hiệu quả gì ?</p> <p>*B2. Thực hiện</p> <p>- Yêu cầu HS thảo luận</p> <p>- GV theo dõi, đôn đốc các nhóm và cá nhân hoạt động , giải đáp thắc mắc</p> <p>* B3. Báo cáo</p> <p>- GV theo dõi, xử lí tình huống.</p> <p>*B4. Đánh giá:</p> <p>- GV nhận xét, đánh giá, chốt KT</p> <p>GV: Tuy nhiên chỉ nên sử dụng các biện pháp nghệ thuật so sánh, nhân hoá, ẩn dụ... ở một số kiểu văn bản thuyết minh về danh lam thắng cảnh, về danh nhân văn hoá. Có những loại văn bản không nên sử dụng hình ảnh nghệ thuật như thuyết minh về một phương pháp, cách làm. ? Gọi HS đọc phần ghi nhớ ?</p>	<p>- Học sinh đọc lập rút ra kết luận</p> <p>- Học sinh đọc ghi nhớ</p>	<p>-Nghệ thuật nhân hoá, so sánh khi miêu tả đá.</p> <p>2. Ghi nhớ</p> <p>- Nghệ thuật: tự thuật, đối thoại theo lối ẩn dụ, nhân hoá..</p> <p>- Tác dụng: đặc điểm của đối tượng thuyết minh thêm sinh động</p>
--	---	---

Hoạt động 3, 4: Luyện tập, vận dụng

- Thời gian: 17 phút
- Phương pháp: vấn đáp, giải thích
- Kỹ thuật: động não

HOẠT ĐỘNG CỦA THẦY	HOẠT ĐỘNG CỦA TRÒ	KIẾN THỨC CẦN ĐẠT
<p>III. Hướng dẫn luyện tập</p> <p>? Đọc văn bản " Ngọc Hoàng xử tội Ruồi xanh"</p> <p>H: <i>Yêu cầu học sinh làm bài tập dựa trên những câu hỏi gợi ý</i></p> <p>- Hình thức: theo bàn</p> <p>- Thời gian: 5 phút</p> <p>+ Văn bản trên có tính chất thuyết minh không? Tính chất thuyết minh thể hiện ở những điểm nào?</p> <p>- Cung cấp cho người đọc những tri thức khách quan về về loài ruồi. Những tính chất chung về họ, giống, loài, về tập tính sinh đẻ, đặc điểm cơ thể.</p> <p>+ Bài viết đã sử dụng phương pháp thuyết minh nào? Tìm những câu văn sử dụng từng phương pháp?</p> <p>- Định nghĩa, phân loại, số liệu, liệt kê</p> <p>+ Tác giả đã sử dụng các biện pháp nghệ thuật gì? Các biện pháp nghệ thuật này có tác dụng gì?</p> <p>-Nhân hoá, miêu tả.->Làm cho văn bản trở nên sinh động, hấp dẫn, thú vị, gây hứng thú cho</p>	<p>- 1 học sinh đọc văn bản</p> <p>- HS đọc VB, thảo luận theo bàn trả lời câu hỏi trắc nghiệm bài tập 1/ VBT/ 9</p> <p>- Thời gian: 5 phút</p> <p>- Đại diện bàn trả lời(3 học sinh)</p> <p>- Nhận xét và bổ sung</p>	<p>III. Luyện tập, vận dụng</p> <p>Bài tập 1/ 14</p> <p>* Ngọc Hoàng xử tội Ruồi xanh</p> <p>- Văn bản thuyết minh</p> <p>- Nghệ thuật nhân hoá, miêu tả</p>

người đọc (nhất là các bạn nhỏ tuổi) Gv: Đánh giá, cho điểm miệng GV: Hướng dẫn H thực hiện hoạt động ở nhà ? Viết đoạn văn thuyết minh về cây bút bi dùng biện pháp nghệ thuật (HS K-G) ? Tìm các biện pháp nghệ thuật và đặt câu (HS TB	- Độc lập viết đoạn văn thuyết minh ngắn(theo đề) có dùng nghệ thuật	
--	--	--

Hoạt động 5: tìm tòi mở rộng

- Thời gian: 2p
- Phương pháp: Nêu vấn đề
- Kỹ thuật: động não

Hoạt động của thầy	Hoạt động của trò	Chuẩn KTKN cần đạt
<p><i>Bước 1: Chuyển giao nhiệm vụ:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - GV nêu yêu cầu cho HS về nhà thực hiện Về nhà tìm hiểu cách thuyết minh về cái kính đeo mắt - Học thuộc ghi nhớ. Làm hoàn thành các BT. - Thực hiện hoạt động vận dụng, tìm tòi.... - Làm phần chuẩn bị ở nhà bài mới (trang 15) giáo viên phân công mỗi tổ 1 nhóm thuyết minh + Tổ 1, 2: Thuyết minh về cái bút bi + Tổ 3 : Thuyết minh về cái kính <p><i>Bước 2: Thực hiện:</i> GV tư vấn cho HS</p> <p><i>Bước 3,4: Báo cáo, đánh giá:</i> GV lắng nghe HS báo cáo ở tiết sau và nhận xét</p>	<ul style="list-style-type: none"> - HS lắng nghe yêu cầu - HS về nhà chuẩn bị bài theo yêu cầu - HS kiểm tra bài nhau trong tiết học sau. - GV đánh giá việc chuẩn bị của HS 	<p>E. Tìm tòi, mở rộng</p>